

Nr 56.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om förhöjd ersättning
åt Lund Ernfrid Jonsson i Malung för sjukdom,
ådragen under militärtjänstgöring.*

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren av herrar *Persson* i Tandö och *Gezelius* väckt motion (II: 201) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa, att den livränta som jämlikt 1927 års militärersättningsförordning utgår till Lund Ernfrid Jonsson i Malung måtte beräknas efter en nedsättning i arbetsförmågan med 50 procent.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen följande.

Lund Ernfrid Jonsson i Malung insjuknade under militärtjänstgöring vid A 4 i Östersund i april 1937 i scarlatina och fick i anslutning därtill lunginflammation. Han vårdades å Östersunds lasarett under sju veckor. Var därefter besvärsfri i ett halvt år, varefter han på nytt insjuknade i en luftvägsinfektion.

Genom beslut den 2 februari 1944 tillerkände riks försäkringsanstalten Lund Ernfrid Jonsson såsom ersättning i anledning av sjukdomen en livränta å 588 kronor för år tills vidare och för tiden till den 19 december 1944. Härvid hade sjukdomen ansetts medföra en nedsättning i Jonssons arbetsförmåga med 50 procent. Jonsson uppbar därefter livränta, fortfarande beräknad efter en nedsättning med 50 procent, till den 22 oktober 1947, då livräntan beräknades på grundval av en nedsättning i arbetsförmågan med allenast 33 $\frac{1}{3}$ procent.

Under åberopande av skilda läkarintyg, bland annat av dåvarande lasarettsläkaren i Falun, Arthur Engel och centraldispensärläkaren Ernst Forssling, som bedömde nedsättningen i Jonssons arbetsförmåga till 50 procent, anförde Jonsson besvär med yrkande att nedsättningen i arbetsförmågan skulle bestämmas till 50 procent. Försäkringsrådet fastställde emellertid nedsättningen i arbetsförmågan till 33 $\frac{1}{3}$ procent och torde därvid i första hand ha stött sig på ett av överläkare Stig Björkman den 30 augusti 1952 avgivet utlåtande. Björkman bedömde nedsättningen i Jonssons arbetsförmåga till cirka 50 procent men ansåg nedsättningen vara orsakad icke endast av lungsjukdomen utan även och i högre grad av en psykogent betingad tremor.

Jonsson har därefter hos Kungl. Maj:t i skrivelse den 24 mars 1953 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förordna om utbetalning av livränta, beräknad efter 50 procent fr. o. m. år 1948 tills vidare, eller ock i proposition till riksdagen hemställa, att detta belopp måtte utbetalas till Jonsson. Kungl. Maj:t lämnade Jonssons framställning utan bifall.

Jonssons ekonomiska läge är synnerligen prekärt. Han kan på grund av sitt sjukdomstillstånd icke försörja sig genom annat arbete än handsksöm-

nad, och hans och hustruns inkomster av detta arbete uppgår endast till 1 200—1 500 kronor per år. Han har hustru och minderårigt barn att försörja. Av Malungs fattigvårdsstyrelse uppbär fördenskull Jonsson kontantbidrag, vilket redan i mars 1952 översteg 3 000 kronor. Den lilla fastighet Jonsson äger kommer därför att vid hans bortgång tagas i anspråk för skulden till fattigvårdssamhället.

Av doktor Björkmans intyg framgår, att den faktiska nedsättningen i Jonssons förmåga kan beräknas till cirka 50 procent. Den psykogent betingade tremor, som enligt Björkman är en av orsakerna till nedsättningen i arbetsförmågan, anses av fattigvårdsstyrelsen och de personer, som personligen känna Jonsson, vara att hänföra till den sjukdom han ådrog sig under sin värnpliktstjänstgöring 1937. Före denna tjänstgöring var Jonsson fullt frisk och ägde en kraftig fysisk kondition. Han arbetade då såsom skogsarbetare under avverkningssäsongerna och under annan tid såsom skinnskräddare. Efter sjukdomen har han lidit av svår andnöd, matthetskänslor, stark svettning och kraftig darrning i händerna, vilken sistnämnda medför, att hans arbete med handsksömnad går långsamt och med mycken möda.

Såsom i motionen erinras, har *Kungl. Maj:t* — genom beslut den 28 augusti 1953 — funnit en av Jonsson gjord ansökan om förhöjd livränta ej föranleda någon *Kungl. Maj:ts* åtgärd.

Riksförsäkringsanstalten hade i ärende avgivit utlåtande så lydande:

Jonsson, som är född den 6 juni 1916, fullgjorde militärtjänstgöring under tiden 10 april—30 september 1937. Härunder insjuknade han i scharlakansfeber och lunginflammation. Genom beslut den 29 januari 1938 fann riksförsäkringsanstalten Jonsson berättigad till ersättning jämlikt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, för nämnda sjukdomar. Med stöd av inkomna läkarintyg har anstalten genom skilda beslut tillerkänt Jonsson, som efter den genomgångna lunginflammationen fått vissa kvarvarande lungbesvär och darrningar, ersättning i form av sjukpenning eller livränta. För tiden 15 maj 1938—19 juni 1940 utgick livränta efter en beräknad invaliditet av 50 procent, för tiden 20 juni 1940—19 juni 1941 av 40 procent och för tiden 20 juni 1941—22 oktober 1947 av 50 procent. Genom beslut den 18 oktober 1947 och den 7 april 1948 tillerkände anstalten Jonsson livränta för tiden 23 oktober 1947—22 juni 1948 efter en invaliditetsgrad av 33 $\frac{1}{3}$ procent. I beslut den 25 juni 1948 förklarade anstalten, att enär sjukdomen efter den 22 juni 1948 icke medfört nedsättning av Jonssons arbetsförmåga med minst 10 procent, ytterligare livränta icke skulle utgå. I anledning av över ovannämnda beslut den 18 oktober 1947, 7 april och 25 juni 1948 anförda besvär meddelade försäkringsrådet i utslag den 6 november 1948, att rådet ej fann skäl göra ändring i anstaltens beslut om livränta för tiden 23 oktober 1947—22 juni 1948. Däremot fann rådet, att sjukdomen från och med den 23 juni 1948 tills vidare medfört nedsättning av arbetsförmågan med 20 procent. Anstalten utgav på grund härav 20 procents livränta för tiden 23 juni—22 december 1948. För tiden 23 december 1948—22 juni 1951 tillerkände anstalten genom skilda beslut Jonsson livränta efter en nedsättning av arbetsförmågan med 33 $\frac{1}{3}$ procent. Över anstaltens beslut angående livränta för sistnämnda tidsperiod anförde Jonsson besvär hos försäkringsrådet. Genom utslag den 3 mars 1949 och 4 april 1951 fann rådet ej skäl göra ändring i överklagade

besluten. Anstalten har därefter genom beslut den 25 juni och 24 november 1951 samt 12 september 1952 tillerkänt Jonsson fortsatt livränta efter samma procentsats för tiden till och med den 22 augusti 1953. Över de sistnämnda besluten ha besvär icke anförts hos försäkringsrådet.

Den Jonsson tillerkända livräntan är för tiden från och med den 1 juli 1950 bestämd enligt grunderna i förordningen den 2 juni 1950 angående omreglering av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Enligt 4 § sistnämnda förordning utgör livräntans månadsbelopp 80 kronor. Jämlikt förordningen den 22 maj 1953 om ändring i förenämnda förordning den 2 juni 1950 utgör månadsbeloppet från och med den 1 juli 1953 105 kronor.

Riksförsäkringsanstalten finner några omständigheter icke hava framkommit, som kunna föranleda ett ändrat ståndpunktstagande till frågan om Jonssons rätt till ersättning enligt åberopade författningar. Ej heller finner anstalten några omständigheter föreligga, som motivera att Jonsson i särskild ordning beredes ytterligare ersättning. Med anledning härav hemställer anstalten, att föreliggande framställning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet, som närmare tagit del av de i motionen åberopade läkarutlåtandena rörande Jonsson, vill inte bestrida att dessa i och för sig kan synas tala till förmån för det i motionen väckta förslaget, att Jonsson skulle beredas livränta på basis av en högre invaliditetsgrad än den genom myndigheternas beslut fastställda; såsom i motionen påpekas, anses likväl på läkarhåll den faktiska nedsättningen i Jonssons arbetsförmåga orsakad inte endast av lungsjukdom utan även och måhända i högre grad av en psyko- gent betingad tremor.

Emellertid har utskottet — även med behjärtande av de i förevarande fall påvisade ömmande omständigheterna — vid sin prövning av ärendet inte funnit sig kunna tillstyrka någon åtgärd i motionens syfte. Frånsett att det för utskottet måste ställa sig vanskligt att med ledning av föreliggande rent medicinska bedömanden bilda sig en säker uppfattning om vilken invaliditetsgrad som bäst svarar mot det verkliga förhållandet, skulle enligt utskottets mening en jämkning genom ett riksdagens beslut av den utav de ansvariga myndigheterna fastslagna procentuella nedsättningen av arbetsförmågan vara ägnad att leda till svåröverskådliga konsekvenser på förevarande område. Med hänsyn härtill och till att frågan redan varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning utan att föranleda någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida, hemställer utskottet fördenskill,

att motionen II: 201 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 mars 1954.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 55.